

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Boschetto, 5
Telefon 1570.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
o o o Rokopisi se ne vračajo. o o o

Naročnina:

za celo leto . . . . . 4.40 K
za pol leta . . . . . 2.20 K
za četrt leta . . . . . 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Kaj hočemo?

Delavsko gibanje in boj za osemurno delo.

Vsako najmanjšo pridobitev mora delavstvo korak za korakom iztrgati kapitalu v trdem boju. Ta boj ovira ne le lakota, ki preti delavcu, izključenemu od kapitalističnega izkoriščanja, temveč v še večji meri duhamorno tovarniško delo po noči in po dnevi, ki ga uplaši in mu vzame prosto samoodločbo in mu niti časa ne pušča, da bi razmišljal o svojem položaju in se razgovarjal in posvetoval s svojimi tovariši. Zategadelj je *skrajšanje delovnega časa* neobhaden predpogoj za delavce, da se osvobodijo od izkoriščanja. Ta zahteva je nastala v začetku proletarskega razrednega boja in ga zvesto spremlja do današnjega dne, ko se je izrazila v začasni formuli: *osemurni delovnik*.

Osemurni delovnik je krona vsega zakonodajstva o delavskem varstvu. Boj proti obratnim nezgodam in boleznim, proti izkoriščanju otroškega in ženskega dela se da uspešno izvesti in neprimerno olajšati, če se skrajša in uredi delovni čas. Zato bi morali v deželah, kjer je moderno delavsko varstvo še le v otroških povojih, postaviti normalni delovnik za podlago nadaljne socialne zakonodaje. Normalni delovnik zagotavlja najuspešnejše varstvo in olajša njega izvedbo.

Osemurni delovnik otvarja novo dobo v delavskem življenju. Delavcem podeljuje zdravje, moč in življenjsko energijo. Daje jim časa, da žive človeško življenje, da uživajo izobrazbo, da izvršujejo svoje politične pravice.

Ampak ne le izkoriščanje — osemurni delovnik omejuje tudi tehnično nazadovanje, kar je z ozirom na industrijski razvoj gospodarsko zaostalih narodov velevažno. Varstvo delavskega kulturnega napredka je hkrati varstvo tehničnega razvoja produkcije.

Gospodarski razvoj in zvišanje mezd.

Zvišanje mezd, ki poviša sposobnost in potrebe delavstva, je drug moment tehničnega napredka. Nadalje pa dobiva zboljšanje delavskega položaja ob rastoči kapitalistični nadprodukciji vse večji pomen za *razvoj svetovnega trga*.

Odvisnost industrijskega razvoja od kupovalne sile prebivalstva je kapitalu zlasti iz prekmorskih kolonij dobro znana; vzlic temu pa ne ravna po tej izkušnji z mezdami delavci, ki tvorijo ogromno večino prebivalstva v industrijskih deželah, da ne zadene ob svoj dobiček. Ampak pokrajina v Evropi je za svetovni trg več vredna, kot celo cesarstvo v Afriki. Če bi evropskim delavcem bilo mogoče, da bi oblačili boljše perilo in da bi ga pogostejše menjavali, bi imela predilna industrija od tega desetkrat več, kot da z ognjem in mečem silijo civilizirane in neoblečene narode, da nosijo nogovice.

Carine so skoro v vseh državah dosegle vrstolomno višino; njih *odstranitev* bi neznansko povzdignila delavski položaj, ker bi potlačila ceno živil. Tudi to zahtevo proletarijata si je svetovni trg, si je svetovna produkcija že davno osvojila.

Prosta trgovina bi povzdignila trgovski promet in bi povzročila, da bi se države v proizvodnem razvoju vzajemno podpirale, namesto da se medsebojno pobijajo. Svobodna trgovina bi omogočila gospodarsko združitev zapadne Evrope, napravila enotno gospodarsko ozemlje od Sredozemskega do Vzhodnega morja, ki bi zavzemalo trdno postojanko na svetovnem trgu.

Svobodna trgovina pa bi ne povzdignila samo gmotnega, temveč tudi idejno obvevanje narodov. Če bi odpadli najglavnejši gospodarski sporni predmeti, bi ponehala tudi politična tekma držav, kar bi izpodneslo tla *militarizmu*.

Vzlic temu, da se stremljenja proletarijata popolnoma vjemajo s *proizvajalnim razvojem*, nasprotujejo zakonom *kapitalističnega razvoja*. Vodilni smoter kapitalističnega razvoja je *nakopičenje kapitala*, ki si podrejuje produkcijo in producente, — delavci pa hočejo zbrani kapital in produkcijo udinjati svojim kulturnim potrebam. Temu pa se protivi poleg interesa kapitalističnega razreda vsa kapitalična uredba družabne produkcije in njena socialna razvrstitev.

Splošna povzdiga mezd se more izvršiti le na stroške kapitalističnega dobička. Vseeno je, če se mezde zvišajo naenkrat na celi črti ali pa v večjih ali manjših časovnih presledkih po posameznih proizvodnih panogah. Ampak zmanjšanje kapitalističnega dobička ima mejo v *obrestovanju kapitala*. Medsebojno zvezana kapitalističnim kreditom, odvisna od bank, so si kapitalistična podjetja z obrestovanjem kapitala nadela vezi, ki se jim ne morejo več izviti. *Borsni kurs*, ki stabilizira industrijski dobiček oz. njegovo mero prav tako kot zemljiška cena zemljiško rehto, je za kapitalista ukaz, da mora vzdržati obrestno mero. Čim bolj se izenačujejo delovni pogoji v industrijski deželi, čim bolj se koncentrira kapital, čim obsežnejši je boj delavstva za višje mezde, ob tem večji odpor zadene.

Čim bolj gre proizvodna razpredelba za tem, da zalaga kolonije s stroji in z blagom, tembolj se oddaljuje od neposrednih kulturnih potreb ljudstva.

Dejstvo, da se delavske zahteve vjemajo s tehničnim in proizvodnim razvojem, kakor s kulturnim razvojem sploh, ne izraža harmonije kapitalističnih in delavskih interesov, temveč le dokazuje, da so kapitalistični interesi v nasprotju s proizvodnim razvojem, da je odstranitev kapitalističnega gospodstva v interesu proizvodnega razvoja.

Socializem — edina rešitev družabne krize.

Razredni boj postavlja delavstvo pred nalogo, da preustroji kapitalistično gospo-

darstvo v njega proizvodnih temeljih. Na poti mu je kapitalistična posest proizvodnih sredstev. Spor delavskega in kapitalističnega razreda se prevrača v *vprašanja lastnine*.

Prememba posesti ni *bistvo* socialne revolucije, ki je zgodovinski poklic proletarijata, temveč njen *predpogoj*. Če bi šlo le za premembo lastninske oblike, bi bila stvar kaj lahka — le pravno normo more kar preko noči premeniti zakon ali naredba, ne pa ves družabni red. Le žive socialne sile, snujoče novo zgradbo, morejo nadomestiti družabno proizvodno organizacijo, ves gospodarski svetovni red z novim redom.

Te nove socialne zgradbe ne ovira zasebna lastnina kot taka, ne pravno načelo, ampak dejanska posest, dejstvo, da so fabrike in rudniki, zemljišča in hiše v rokah kapitalističnega razreda. Ne gre za lonec gospodinje, ne za kmetovo kravo ali za vrt malega moža, temveč za to gre, da iztrgamo kapitalu, ki je nakopičen v rokah nekaj poedincev, razpolaganje nad družabno produkcijo. Če odstranimo kapitalistično posest, ki kakor trakulja v človeškem telesu posreba vse družabne proizvodne sile, nastopi harmonija med družabno produkcijo in družabnimi potrebami.

Ta harmonija ne zavrže razvoja proizvodnih sil, temveč ga pospeši s tem, da poveča potrebe. Tako otvarjajo n. pr. potrebe ljudskih mas, ko jim bo prosta pot, najsičajnejše izglede ne le predilni in konfekcijski industriji, temveč tudi stavbni industriji.

Ker gre za preuredbo in za organizacijo družabne produkcije, predpostavlja ta zgodovinska akcija *osrednjo oblast*.

Ta osrednja oblast se je zgodovinsko razvila, — država. Na drugi strani imamo *centralizacijo kapitalistične posesti*.

Tako postaja stvar preprostejša: država naj se polasti bank, pa dobi do malega vso kapitalistično posest v svoje roke in s tem razpolaganje nad družabno produkcijo.

Ampak v tem tiči protislovje. Država sama je dekla kapitala. Svoja sredstva vporablja za militarizem, militarizem za obrambo kapitalističnega družabnega reda. Torej, proletarijat potrebuje državo za odstranitev kapitalističnega proizvodnega reda, — ampak okrepitev državne oblasti okrepi kapitalistično gospodstvo. Izhod iz tega protislovja nam kaže razvoj *delavskega političnega boja*.

Preroki revolucije.

(Konec.)

Vsako pričakovanje se ne uresniči; kdor bi se izdajal za nezmotljivega preroka ali kdor bi od drugega pričakoval nezmotljivo prerokovanje, bi zidal na nadnaravne sile v človeku.

Vsak politik mora računati z možnostjo, da se njegova pričakovanja ne uresničijo

In vendar »prerokovanje« ni nekoristna zabava, temveč — v mejah previdnosti in na metodični podlagi — neobhodno delo vsakega mislečega in dalekovidnega politika, kar je naglašal že Bebel.

Le brezmiselnemu možu rutine zadošča vera, da bo tudi zanaprej tako, kakor je bilo dosedaj. Politik, kateri je hkrati mislec, pa razmisli ob vsakem dogodku vse možnosti, ki jih skriva v svojem naročju, do zadnjih posledic. Ohranjuje sile v družbi so pač neznansko velike, in v devetih od desetih slučajev jo mož rutine navidezno pogodi, če teče po starem kolovozu, ne da bi razmišljal o novih položajih in o novih možnostih. Enkrat pa se vendar zgodi dogodek, močan dovolj, da premaga ohranjujoče sile, ki so jih že prejšnji dogodki notranje omajali, četudi je na zunaj ostalo vse pri starem. Razvoj krene na nova pota, ljudje gole rutine ne vedo kam in uveljavijo se le politiki, ki poznajo nove možnosti in njih posledice.

Ampak krivo bi bilo mnenje, da vsaj ob navadnem razvoju stvari brezmiselni človek gole rutine presega razglabljalnega in »prerokovalnega« politika. To bi veljalo le tedaj, če bi politik smatral zamisljeno možnost za resničnost in bi po njej uravnal svoje praktično delovanje. Kdo trdi, da so Engels in Bebel in kdorkoli izmed prizadetih »prerokovalnih« politikov v tem smislu umevali svoja prerokovanja?

Brezmiselni rutinjé ne razglablja o sedanosti, ki se mu zdi le ponovitev že znanih položajev, ki se je v njih doslej gibal. Kdor pa v danem položaju razmišlja o vseh možnostih in posledicah njegovih, se mu je naslanjati na znanje danih sil in faktorjev in obračati mora svojo pozornost zlasti na nove, malo opazovane faktorje.

Kar se temu ali onemu filistru zdi nesmotreno prerokovanje tjavendan, je v resnici uspeh globokega študija in pomnoženega spoznanja. Napadi na Engelsa in Bebelja zaradi njunih »prerokovanj« bi bili le tedaj opravičeni, če bi se bila izkazala za nevesča fantasta. V resnici pa ni proletarijatu v najtežavnejših položajih nihče dajal boljših in smotrnejših svetov kot ta dva proroka in sicer ravno zategadelj, ker sta bila vešča prerokovanju. Vstajajočih razredov niso doslej zapeljevali na kriva pota politiki širokega obzorja, temveč le prebogosto »realni politiki«, ki ne vidijo dalje kot do konca svejega nosu, ki smatrajo le to za resnično, ob kar zadenejo s svojim nosom in ki razglašajo vsako zapreko za nepremagljivo, če so si enkrat ob njej svoj nos do krvi pobili.

Toda poleg opisane je še druga vrsta prerokovanja. Razvoj družbe opredeljuje

navsezadnje razvoj proizvodnega načina; njegove zakone poznamo tako točno, da precej zanesljivo lahko spoznamo nujno smer družabnega razvoja in da iz nje sklepamo na nujno smer političnega razvoja.

Ta način »prerokovanja« pogosto zamenjavajo s popred opisanim, in vendar se obadva temeljito razlikujeta. Pri prvi gre za najrazličnejše možnosti, ki jih more skrivati poseben dogodek ali poseben položaj v svojem naročju, in za najverjetnejše posledice. Pri drugi gre za nujno, edino možno razvojno smer, ki nam jo je spoznati. Pri prvi se opiramo na dočena, konkretna dejstva, druga nam pokaže le splošne tendence, ne da bi povedala kaj določnega o njih oblikah. Obeh načinov raziskavanja ni zamenjavati, četudi vodita dozdevno do istega uspeha.

Nekdo pravi n. pr. da povzroči vojna med Francijo in Nemčijo revolucijo, in kdo drug pa razglašuje, da rastoče poostrovanje razrednih nasprotij v kapitalistični družbi povzroči revolucijo; navidezno sta obe revolucijski napovedi druga drugi enaki, in vendar ima vsak svoj pomen. Vojna med Francijo in Nemčijo ni tak dogodek, da bi bilo moči nje nastop napovedati z gotovostjo prirodnega zakona. Tako daleč veda ni. Vojna je le ena izmed obilnih možnosti. Dalje pa je revolucija v vojni porojena, vezana na določne oblike. Zgoditi se utegne, da spravi v šibkejšem narodu težnja po mobilizaciji vseh ljudskih sil proti vnanjemu sovražniku na površje najbrezobzirnejši in najodločnejši razred, proletarijat — podobno kot je domneval Engels 1891 za Nemčijo, če bi se bila zapletla v vojno s Francijo, ki tedaj glede prebivalstva ni še tako zelo zaostala, in z Rusijo, ki jo vojni poraz in revolucija še nista bila omajala.

Revolucijo vsled vojne pa utegne povzročiti upor ljudske mase, če je vojska porazena in sita vojnih naporov in če strmo glavi vlado, ne da bi odločnejše nadaljevala vojno, temveč da konča nesmiselnost in pogubno vojno in da sklene mir s sovražnikom, ki si tudi nicesar boljšega ne želi.

Končno je revolucija kot posledica vojne možna tudi vsled splošne nejevolje nad sramotnim in predragim mirom, nejevolje, ki združuje armado in ljudstvo proti vladi.

Dočim so oblike revolucije v danem slučaju vnaprej znane, je podoba revolucije, izvirajoče iz rastočega poostrovanja razrednih nasprotij, popolnoma nedoločna. Čisto mirno lahko trdim, da vzbruhne revolucija, izvirajoča iz vojne, ali med vojno ali pa neposredno po končani vojni. Če pa govorim o revoluciji kot posledici neprestanega poostro-

vanja razrednih nasprotij, ni s tem o času nastopa še nič povedanega. O revoluciji — posledici vojne — določno lahko trdim, da je enkratno dejanje. O revoluciji, izvirajoči iz vojne, ni moči napovedati nič določnega o uspehu ali neuspehu. Revolucijskemu gibanju, izvirajočem poostrovanja razrednih nasprotij pa končna zmaga ne odide, možni so le začasni porazi.

Na drugi strani pa je predpogoj najprvo omenjene revolucije, kakor smo videli, negotov dogodek. Nikomur ne prihaja na misel, da bi kaj določnega napovedoval. Nasprotno pa izvira stalno poostrovanje razrednih nasprotij nujno iz zakonov kapitalističnega proizvodnega načina. Dočim je revolucija kot posledica vojne le ena izmed obilnih možnosti, je revolucija kot posledica razrednega boja neizogibna.

Vsako teh »prerokovanj« ima svoje posebne metode, zahteva posebne študije, in od temeljitosti teh študij je odvisen pomen »prerokovanj«, ki se zdé ljudem, kateri nimajo ne duha ne sluha o teh študijah, prazne fantazmogorije.

Motil bi se, kdor bi menil, da samo marksisti »prerokujemo«. Celotno meščanski politiki, ki stojé na tleh sedanjega reda, ne shajajo brez daljnih izgledov v bodočnost. Vsa sila kolonialne politike n. pr. sloni na tem. Če bi šlo le za kolonialno politiko današnjega dne, bi bil prav legak obračun z njo. V vseh državah, izimši Anglijo, je neznansko pasivna. Ampak edino polje je, na katerem so v kapitalistični družbi možni veliki — četudi goljufivi — upi na bodočnost. In zategadelj, zavoljo sijajne bodočnosti, ki jo oznanjajo kolonialni sanjači, ne zavoljo revne sedanosti, napravljata kolonialna politika mogočen vtis na vse, ki niso prepričani o prihodu socializma. Ni je večje zmoté, kot naziranje, da v politiki odločajo zgolj trenutni interesi, da daljni ideali nimajo praktičnega pomena, da bode naša volilna agitacija tem uspešnejša, čim »praktičnejša«, t. j. čim treznejša in čim malenkostnejša bo, čimbolj bomo govorili o davkih in carinah, policijskih šikanah in bolniških blagajnah in podobnih stvareh in čimbolj bomo zemarjali velike ideale bodočnosti, ki so kakor mlada ljubezen, — srcé se je rado spominja, v javnosti pa je pogosto zatajena.

Društvenih pravic!

Ljudski parlament se je osokolil in napravil važen korak na poti političnega napredka: po iniciativi socialno-demokratskih poslancev je sklenil društveno reformo, ki v marsikaterem pogledu znatno izboljšuje sedanje zastarelo društveno pravo.

PODLISTEK.

DAVKI.

Napisal Lev Nikolajevič Tolstoj.

Poleg navadnih obiskovalcev in prosilcev prihajajo v zadnjem času k nam še drugi: kmečki stavec brez otrok, ki je prebil vse svoje žive dni v največji bedi; revna žena s celo kopico otrok; kmet, ki ni, kolikor vem, brez imetja. Vsi trije so iz naše vasi in vsi trije prihajajo zaradi iste stvari. Pred novim letom pobirajo davke, pa so zarubili starcu samovar, ženski ovco in imovitemu kmetu kravo. Vsi prosijo varstva ali pomoči ali oboje.

Najprej je govoril imoviti kmet, velike postave, čedne vnanjosti, postaren. Pravi, da je prišel župan, mu zarubil kravo in zahteval 27 rubljev za oskrbnino; ampak kdo bo v tem času spravil toliko denarja skupaj. Ker vsega tega prav nič ne razumem, mu pravim, da poprašam pri županu in da mu povem pozneje, če pojde brez plačila ali ne.

Potem pride stavec, ki so mu zarubili samovar. Nizek, suh, slabo opravljen možiček in pripoveduje z genljivo bridkostjo in nerednostjo. Kako so prišli in mu vzeli samovar in zahtevali 3 rublje in 70 kopejk, ki jih ni nikjer dobiti.

Vprašam ga za kakšne davke.

»Kdo ve! Za neke cesarske davke. Ampak kje naj vzameva s staro denar! Komaj da živiva! Kakšne so razmere! Usmilite se najine starosti in pomagajte nam!

Obljubim mu da poprašam in da storim, kar se bo dalo. Potem se obrnem k ženski, suhi in zdelani. Poznam jo in vem, da ima moža pijanca in pet otrok.

»Ovco so nam zarubili«, je zastokala. »Pridejo, pa pravijo: denar sem! Pravim: moža ni doma; dela. Denar sem, pravijo. Odkod naj ga izkopljem? Pa zarubijo edino ovco«, in jok zadušil njene besede.

Obljubim ji, da poprašam, in če se bo dalo, pomagam, in se podam najprvo k županu, da poizvem, za kakšne davke gre in zakaj se tako strogo izterjavajo.

Na cesti me ustavita še dve prosilki. Mož sta na delu. Ena mi ponuja platno; za dva rublja ga da. »Kokosi so mi zarubili. S težavo sem jih priredila. Od tega živim, da prodajam jajca. Vzemite, dobro platno. Za tri rublje bi ga ne dala, da nisem v stiski«.

To ženo pošljem domov. Ko se vrnem, bomo videli. Mogoče se še vse gladko inteče. Preden dospem do župana, me ustavi še nekdanja učenka, sedaj stara ženica, črnooka Olga. Iste bridkosti: telička so ji zarubili.

Končno pridem do župana, kmeta-korenjaka, s sivo brado in pametnim obrazom. Pride mi na cesto nasproti. Vprašam ga, kakšne davke pobirajo in zakaj jih tako strogo izterjavajo.

Župan mi pravi, da so izle stroge naredbe, da je vse zastanke ob novem letu izterjati.

»Ali je zaukazano, da zarubite samovar in živino?

»Kaj hočemo?« odvrne stavec in zmaja z rameni. »Ne gre drugače, ljudje ne plačajo. N. pr. Avakumov«, tako imenuje imovitega kmeta, ki so mu zastran oskrbnine zarubili kravo. »Sin se vozi dvovprežno na borzo. Ali ta ne more plačati?«

»To že«, pravim. »Ampak kaj je s siromaki?« Imenujem mu staro dvojico, ki so jima vzeli samovar.

»Te dva sta reveža, nič nimata. Ampak nobene razlike ne poznajo!«

Omenim mu ženo, ki so ji zarubili ovco. Tudi to obžaluje župan, ampak se opravičuje, da mora ukaze izvrševati.

Vprašam ga, če že dolgo županuje, in koliko ima plače.

»Nekaj, ene kopejke dobivam, in ne odgovori mi na izgovorjeno, ampak na neizrečeno, ki ga je uganil, zakaj da opravlja te posle. »Saj bi vse skupaj pustil. Trideset

Doslej veljavni avstrijski društveni zakon je bil rojen v moški dobi avstrijskega liberalizma in boleha, kakor vsa zakonodaja tistih časov, na neozdravljivem polovičarstvu: postava, na videz dobra in napredna, se izpreminja v birokratskih rokah v mehak kavčuk, ki ga razni oblastniki poljubno pregnetajo in ki z njim ustavljajo prosto dihanje in vsak svoboden pokret ljudstva. Delavstvo in pred vsemi drugimi razredno zavedni železničarji bi vedeli povedati dolge povesti o brezvestnih policijskih persekucijah in šikanah, ki so jih vladni organi uganjali pod pretvezo in na podlagi društvenega zakona.

Boj socialne demokracije proti temu ozkosrčnemu zakonu, ki ovira vse društveno življenje, ni od včeraj — odkar se delavstvo giblje, obstoja boj za društveno reformo. Ampak še le v zbornici splošne in enake volilne pravice je našel glas delavstva, glas socialne demokracije, svoj odmev: pod vtisom soglasne ljudske volje se tudi meščanske stranke niso mogle več upirati socialno-demokratični zahtevi.

Društvena novela, ki jo je sklenila poslanska zbornica, ni idealna rešitev: najlepša, najpametnejša bi bila popolna odprava društvenega prava po vzgledu svobodnih držav, kjer vlada ne vtika svojega dolgega nosu v organizacijske zadeve državljanov. Take reforme delavstvo od meščanskega parlamenta ne more pričakovati; saj je meščanska večina odklonila celo predlog, ki ga je vložil v imenu socialno-demokratične stranke Pernerstorfer, da se črtajo vse izjemne določbe o političnih društvih. Pač pa so socialisti v odseku prisilili policijsko večino, da se *ženam dovoli pristop k političnim društvom*, da so državljanji *tudi pred 24. letom zreli za politična društva*, in da smejo *politična društva snovati po družnicah in zvezah*.

Bienertovi vladi tudi ta minimum društvene reforme ni bil po volji, pa je notranji minister grof Wickenburg v tistem hipu, ko je imel parlament odločiti o Pernerstorferjevem zakonu, predložil popolnoma nov zakon. Vladna predloga je bila na videz zelo čedna: popolnoma je odpravljala razloček med političnimi in nepolitičnimi. Ampak to je bil samo videz: v vladnem predlogu je bilo skritih nekaj zlohotnih hinavskih stavkov, vsled česar vladni načrt ni pomenjal drugega kot izjemni zakon za delavske organizacije in prikrito protekcijo klerikalnih in meščanskih društev. Socialno demokratični poslanci so v zbornici odkrili infamno zahrbtno intrigo vlade in s svojim odločnim nastopom zadjali vladi popoln poraz — zbornica je soglasno sprejela Pernerstorferjev zakon.

rubljev na mesec, ampak saj ne bo nič boljše!
»Pa jemljete samovare, ovce in kokoši!« pristavin.

»Kaj hočemo? Če je ukazano. Glavarstvo je že odredilo dražbo.«

»Pa bodo zarubljene reči prodane?«

»Seveda...«

Napotim se k ženski, ki je prišla za stran ovce. Majhna kajža, pred vežo edina ovca, ki naj reši državni proračun. Po ženski navadi začne izdelana žena vsa razburjena:

»Poglejte: tako-le živim. Zadnjo ovco mi odženo. Komaj živim s temi bosoritniki, pa pokaže na zibelj in na peč. »Stopite bližje, ne bojte se!«

Bosoritniki, v raztrganih srajčkah, splezajo s peči in se motovillijo okrog matere.

Še tisti dan se odpeljem na glavarstvo, da se poučim o podrobnostih davčnega izterjavanja. Glavarja ni. »Pride takoj,« mi pravijo. Za omrežjem stoji nekaj ljudi, ki čakajo glavarja. Dva zaradi potnega lista. Denar prinašata za potni list. Eden pripoveduje zamotano storijo o dedščini. Potem pristopi k meni visok kmet, strogega čemernege obličja. Na svoji njivi koplje rudo. Rod za rod.

»Pa je izšla naredba, ki prepoveduje

Vprašanje je, kaj bo storila vlada? Ali bo svojeglavno vztrajala na svojem nazadnjaškem policijskem stališču in bo mobilizirala staromodni mebelj gosposke zbornice proti političnemu napredku? Ali se bo udala soglasnemu sklepu ljudskega parlamenta in *rešpektirala ljudsko voljo*.

Cim svobodnejše društveno in organizacijsko pravo, izključujoče policijsko šikano in vladno persekucijo, je neobhoden predpogoj za uspešne razredne boje proletarijata. **Zato je delavstvo pripravljeno, da vtepe reakcionarni vladi in preperelim gospodom iz gosposke zbornice ta rešpekt.**

Sumljiva znamenja.

Naš bratski list »Eisenbahner« se bavi v svoji 9. številki s tem vprašanjem in konstatira, da se v zadnjih mesecih množe pojavi in znaki iz katerih je posneti, da se domači in inozemski izkoriščevalci kar resno pripravljajo na odločilen naskok zoper železničarsko organizacijo. Boji, ki so jih morali železničarji izvojevati v zadnjih letih v dosego znosnejših življenjskih razmer, so naravno izzvali v podjetniških krogih hud odpor kateremu so se pridružile tudi razne meščanske vlade. Velike stavke na Nizozemskem, potem v Italiji, na Ogrskem in končno na Francoskem so bile opominjivalna znamenja za boječo buržoazijo. V Avstriji pa je opetovani pasivni odpor vzdramil vsa javnost, katera je iz tega povzela potrebne nauke.

Seveda ti nauki mogotcem niso odprli oči, da je treba socialnih reform, če se hoče zajeziti to zgodovinsko gibanje, kajti le tem potom bi se dalo zjednačiti od dne do dne večje potrebe železničarjev. Nihče ni mislil na dejstvo, da nezadostne plače in nezdružljive službene razmere povzročajo nezadovoljnost in da je naraščajoča splošna draginja, ki neti to nezadovoljnost, da je torej treba v tem oziru kaj ukreniti.

Meščanska razredna država rabi po delavstvu zaslužene večvrednosti za druge stvari in ne v zadoščenjej nujno potrebnih socialnih reform. To smo občutili posebno mi v Avstriji, kjer je državni zbor enostavno odklonil vse predloge, ki so stremili po zboljšanju železničarskih razmer, kateri je pa tudi z največjim entuziazmom vedno dovoljeval vse kar je zahteval nenasiten moloh militarizem.

Posedujoči razred in meščanska vlada sta vedno jasno pokazala za kaj se jima gre in kar nič nista skrivala, da imata namen razbiti mogočno vspevajočo železničarsko organizacijo ter potem vpreči zopet posameznike brezpogojno v suženjski jarem

kopanje. Na lastni zemlji, pa ne bi smel kopati?« pravi. Kdo mi more prepovedati? Od tega živimo! Ze osem tednov se trudimo, pa ne pridemo stvari do dna. Brez pameti so, ljudje. Pogubiti nas hočejo!»

Tudi temu možu ne vem tolažbe, in povprašam glavarja, ki je med tem prišel, o načinu davčnega izterjavanja. Razloži mi, da so kmetje s sedmerimi davki v zastanku

1. Cesarski (državni) davki.
2. Deželni davki.
3. Zavarovalni davki.
4. Oskrbnina.
5. Klajni davki.
6. Uradni davki.
7. Občinski davki.

Glavar mi pove, kakor župan, da je vzrok posebne strogosti v višjem ukazu. Prizna, da je težko za siromake, če se mu odvzamejo najpotrebnejše reši, ampak razodeva že manj sočutja kot župan, ne upa se grajati svojih predstojnikov in niti najmanj ne dvomi o neobhobnosti in opravičenosti svojega ravnanja.

Kmalu nato govorim o isti zadevi z deželnim glavarjem. Ta je razodoval že celo malo sočutja s siromaki, ki jih ni videl nikoli in prav tako malo dvoma o moralni

vladajočih sil. Slep in gluh bi moral biti, kdor tega ne bi spoznal in vsak dan postaja to stremljenje očitnejše.

Ze ko so leta 1905. zmagali železničarji v svojem velikem mezdnem gibanju, se je takoj oglasilo meščansko časopisje in grajalo vlado, ker ni našla potrebnih sredstev, da ukroti nezadovoljne železničarje. Od tega časa pa postajajo pri vseh akcijah železničarjev glasovi vedno številnejši in živahnejši. Šele pred kratkim smo imeli priliko opozorjati, kako glasilo avstrijskih delodajalcev z ozirom na zadnje gibanje na južni železnici v strupenih člankih vlado najostreje napada, ker ni takoj posegla z vso brezobzirnostjo vmes in z oločnim korakom uničila železničarsko organizacijo.

Temu so se neprestano pridruževale v svojih izjavah razne obrtne in trgovske zbornice, ko so pod vodstvom izrecnih izkoriščevalcev zahtevale, da naj vlada temeljito pomete in poskrbi, da se taki slučajji v bodoče ne bodo več ponavljali. Da to hujškanje ne bo ostalo brez posledic, je bilo že vnaprej gotovo, če se vpošteva velikanski vpliv, ki ga ima finančni kapital na javno upravo. Pa tudi država sama je imela ravno iste interese, saj je vendar ona posestnica skoraj vseh železnic in toraj podjetnik, ki se v prvi vrsti ozira na lastne koristi. Zato je bil tudi prvi korak podjetniške sebičnosti, ko je vlada v zakonskem načrtu za socialno zavarovanje vpletla tudi določbe glede železničarske zavarovalnice proti nezgodam in skušala z njimi pristriči pravice železničarjev. Ta atentat na pravice železničarjev, katerega so meščanski poslanci v odseku odobrili, pa ni ostal osamljen.

Prišlo je tudi do objave zloglasne reforme kazenskega zakona in tudi s tem smo se že svoječasno pečali. Pred vsem vsebuje predlog določbe, ki se tičejo splošnega delavstva in strokovnih organizacij in ki stremi po tem, da se uniči dosedanje skromno koalicijsko pravo ter se podvrže vse stavke in bojkote kratkomalo določbam novega kazenskega zakona. Poleg tega naskoka na bojovno pozicijo delavstva v splošnem pa se peča predlog še posebej z oddeikom takih dejanj, »ki bi bile v stanu motiti železniški obrat in za katere vsebuje posebne kazenske določbe. Če bi motenje železniškega obrata povzročilo bedo več ljudi, potem naj bi se to kaznovalo kot zločin pod obteževalnimi pogoji s strogim zaporom. V navidezno nedolžnem okviru se toraj hoče ne le onemogočiti stavko, temveč uničiti tudi legalno bojovno sredstvo pasivnega odpora železničarjev. S pretnjo težkega zopora naj se železničarjem onemogoči vsako sredstvo za zboljšanje njih razmer in le beračenje in

opravičenosti svojega poslovanja. Tekom razgovora je sicer priznal, da bi bilo ne mara prijetnejše, če ne bi opravljal uradniške službe, vendar se je smatral za koristnega člana družbe, ker bi drugi bili na njegovem mestu še stokrat slabši.

Sodba guvernerja pa je bila popolnoma prosta vseh ozirov na samovarje, teleta, ovce in platno, ki ga jemljó siromakom na deželi in je trdno prepričan o koristnosti svojega posla.

Ministri in vsi tisti, ki načelujejo točenju žganja, ki obsojajo na preganstvo, ječo in na smrt — ministri in vsi njih pomočniki so trdno uverjeni, da se samovarji, ovce, platno in teleta, ki jih odvzamejo revežem, najbolje vporablajo za kuhanje žganja, zgradbo jetnišnic, med drugim tudi za zvišanje plač njim samim in njim pomočnikom, da dajejo zabavne večere, da kupujejo svojim ženam kostume in da imajo za potovanja in zabave, ki so jih za razvedrilo od težkega in napornega dela za blagor sirovega in nehvaležnega ljudstva krvavo potrebni.

klečoplastvo naj ostane za bodočnost splošno zdravilo za nezdravo telo socialnih krivic.

Gotovo ne trdimo preveč, če pravimo, da so nameravane določbe nevaren atentat na poklicni boj posameznika in posledice sistematične hujskarije izkoriščevalcev napram železničarjem. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so med tem v drugih državah, kjer so železničarske organizacije razdvojene, zadajale razne meščanske vlade železničarjem nešteto težkih udarcev. V primer naj nam služijo Italija, Ogrska in v zadnjem času tudi Francija, kjer se je osnovalo pravcato izjemno stanje za železnice in tudi avstrijski podjetniki kar hrepene po trenutku ko bodo tudi oni odrezali našim železničarjem nit razvoja. Vsak teden imamo priliko slišati razne pozive na vlado danes iz enega jutri iz drugega kraja, vsi pa so v enem edini: Proč s koalicijsko svobodo železničarjev. Dokaz temu je tudi sklep novo ustanovljene »Gospodarske osrednje organizacije« ki je že na svojem ustanovnem občnem zboru zahtevala, da vlada prepove stavke na železnicah in vseh javnih obratih.

Poleg tega je pa še neko drugo znamenje opazovanja vredno. K vsem tožbam zadnjega časa, ki se jih sliši od vladne mize in kapitalističnega časopisja o naraščajočih stroških za železniške uslužbence, se je pridružil zadnji mesec še poziv nekega dunajskega lista, ki zahteva od posestnikov železniških obligacij, da si osnujejo svojo obrambeno zvezo. V žalostnih besedah jim slika njih obupno bodočnost, če bo tudi vnaprej tako napredoval državni socializem in poželjivost uslužbencev kakor doslej.

Ali ni smešno če čitamo: *Finančniki vseh dežel združite se!* in vendar je stvar zelo resna če pomislimo, da sili finančni kapital kot organizirana sila upravo pod svoj vpliv.

Če združimo vse te pojave, potem morajo železničarji iz njih nehote izvajati potrebne konsekvence. Železničarji nimajo danes več v svojem boju za boljše življenjske razmere le enega sovražnika proti sebi. Več sil je, ki so se združile v enotno zvezo in to je mednarodna skrb buržoazije in razredne države, ki skrbi kako bi omejila »poželjivost« prometnih uslužbencev. Železničarji, v katerih se stakajo prometne žile so sedaj skupni sovražnik, proti kateremu je treba nastopiti z vso brezobzirnostjo. In tako neprestano narašča reka, ki kot zaščitnica države in podjetnikov štiti njih koristi. Gre se za oslabitev naše moči, za uničenje težko ustvarjenje organizacije.

Ne zadostuje pa, da samo spoznamo igro, ki se igra z usodo posameznika, kajti druga in veliko večja nevarnost tiči v tem, da se železničarji cepijo na vse strani in vsled tega olajšujejo zavratne posle raznim plačanim hlapcem kapitalizma. Duh neednosti med uslužbenci in nacionalni razdvojevalni poskusi, kakor ustanovitve drugih podjetij dvomljive vrednosti, so sredstva s katerimi se danes od vseh strani operira proti enotni obliki skupne centralistične organizacije. In zaradi tega imamo vsled neugodnega razgleda v bodočnost in ne samo radi odkritega sovražnika, gledati na to, da naše vrste ostanejo popolne. Nezadovoljnost in nezaupanje v lastno organizacijo, napačne nade in pričakovanja so strup, ki ga trošijo sovražniki med nas pod krinko prijateljstva in naklonjenosti le zato, da slabe organizacije in jo raztrgajo. Ne s odprtim vizirjem in v odkritem boju, temveč z hinavščino in zahrbtnim delom hočejo doseči svoj cilj. V teh časih nam ostaja le eno, če hočemo obvarovati kar smo priborili z velikanskimi žrtvami in da tudi v bodoče izpopolnujemo naše zmage in sicer: Vsi do zadnjega v skupno organizacijo. Če to dosežemo, potem lahko brezskrbno zremo v bodočnost in lahko nam bo odbiti »v vseh deželah združen finančni kapital«.

Železničarji! Zahtevajte povsod Vaš strokovni list „Železničar“.

Domače vesti

Stavka mornarjev v Trstu. Da razmere mornarjev niso najboljše, je že davno znano. Postopa se z njimi še po mornarskem zakonu ki je iz l. 1774, ko se o parobrodih še nikomur sanjalo ni. Plače so sramotno nizke za ta tako težavni in nevarni posel. Vrhutega pa so mornarji pravcati sužnji podjetnikov.

Da si vsaj nekoliko olajšajo neznosne razmere, so stopili mornarji dne 20. marca t. l. v stavko, ki je trajala pet dni.

Ob tej priliki se je takoj pokazalo, zakaj se rabi mornarico. Že 21. marca so pripluli v Trst torpedni čolni in križarka „Cesar Karol VI.“, da prevažajo pošto ob obrežju.

Le redko kakemu parniku se je posrečilo odpluti iz Trsta in še na teh so morali kapitani in drugi častniki opravljati posle nižjega obojja. Iz parnikov pa, ki so prihajali v Trst, so se pomorščaki izkrcavali ter pridruževali stavkujočim. Organizacija je skrbela, da se ni dobilo krumirjev. Parniki, ki so odpluli iz Trsta, niso mogli dobiti obojja niti v drugih mestih, ker so se delavci izrekli solidarne s stavkujočimi.

Stavka je končala dne 26. marca s popolnim uspehom.

Tržaške zizibambule so se dne 25. in 26. marca skupaj zbobnali, da prekrstijo svojo N. D. O., ker to ime, kakor sami pravijo, ne odgovarja več današnjemu času. Jugoslovani se sicer ni mnogo odzvalo, pač niso smeli manjkati gg. dr. Rybař, Mandič, Jaklič, Škerjanc ter neizogibni krojač Škerlj. Kot botra pa sta pri tem prekrščenju fungirala gg. državna poslanca Klofač in Lisy.

G. Klofač sicer ni poročal o »Zlati gosi« pač pa je nasvetoval novo ime za N. D. O., s katerim pa narodnjaki niso bili zadovoljni. Klofač je rekel, da organizacija ne sme biti ne politična ne razredna. Tu pa narodnjaki niso razumeli Klofača, ker sploh ne vedo kaj je razredno.

Posvetovali so se kajpada tudi o novem programu. In zopet je vstal Klofač, dika narodne gospode ter se o novem programu izrekel tako-le: »Kar se tiče programa, sem zato, da se v teoriji kar sprejme socialno-demokratski program, v praksi seveda ne. Programa v praksi itak ni treba, ker kar se tega tiče, lahko ostane vse pri starem.

Častni predsednik je bil dridnavtski profesor g. Mandič, ki je še pred kratkim v delegacijah povdarjal, da vojna uprava še vse premalo zahteva za vojaštvo, češ: naša istrska in dalmatinska obal mora biti dobro zavarovana proti sovražniku in on kot zastopnik istrskega naroda bo z veseljem glasoval za nove vojaške zahteve.

Malo prej pa se je isti Mandič na nekem shodu v »Narodnem domu« zgražal nad vlado, ki vrže vse militarizmu v žrelo, a za ljudske potrebe nima niti vinarja.

Da res potrebujemo močno mornarico, smo ravno v zadnjih dneh imeli priliko opazovati. Ko so mornarji stopili v stavko, so takoj pripluli torpedni čolni in ena križarka, toda ne za kratek čas, temveč, da opravljajo vojaki krumirsko delo. G. Mandič! ali je to tisti sovražnik, proti kateremu je treba braniti našo obal?

Kakor smo že omenili, tudi g. dr. Rybař ni manjkal pri tej komediji. Toda poročal ni, kako je izpolnil svojo obljubo, ki jo je dal ob času volitev, namreč da bo storil vse za zboljšanje položaja železničarjev ter zato pridobil tudi druge poslance. Na kak način zna on in njegovi meščanski tovariši zastopati interese železničarjev, smo že večkrat omenili.

Da slovenski rodoljubi znajo farbat delavstvo in zlorabljati njegovo nevednost, nam je že davno znano in čudno ni, da delavci kar bežijo od »Narodnega doma« k nam, to pa tembolj, ker so uvideli, da se jih v Narodnem domu le zborablja za štafažo frakarije. Komedijska dne 25. in 26. v Narodnem domu ni bila nič drugega, nego krik potapljačih.

Mladinska zveza. Dobili smo sledeči oklic: Osnovani smo »Splošno mladinsko zvezo za Kranjsko s sedežem v Ljubljani« in pozivljamo vse sodruge in sodruginje v Ljubljani in na deželi, Vrhniki, v Zagorju ob Savi, Litiji, Borovnici, Rakeku itd., da gredo takoj na delo in nabirajo člane za splošno mladinsko zvezo. Član je lahko vsakdo od 14. do 24. leta brez razlike spola. Vpisnina znaša 20 vin. mesečni prispevek pa 30 vin. Vsa pojasnila daje sodrug Josip Berdajs, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, II. nadstropje; pri njem se dobe pravila, pristopne izjave, legitimacije, članske izkaznice ter vse potrebne tiskovine za odseke. O nalogah mladinske zveze pravi § 3. njenih pravil: Svoj namen skuša zveza doseči s tem, da

a) prireja shode, predavanja, razgovore itd.

b) ustanavlja krožke, prireja in vzdržuje pouke in tečaje iz vseh znanja vrednih predmetov;

c) goji petje, šport in telovadbo, posreduje zabave, prireja predstave, koncerte, recitacije itd.;

d) ustanavlja in vzdržuje v svojem okrožju knjižnice in čitalnice ter posredovalnice učnih prostorov in služb;

e) izdaja okrožnice, kajžice ter posreduje svojim članom časopise;

f) sklepa in vlaga resolucije in odpošilja deputacije;

g) daje svojim članom moralno podporo ter brezplačno pravno varstvo v sporih, izvirajočih iz zvezinega delovanja.

Za pospeševanje navednih namenov stopa zveza lahko v dotiko z društvi in zvezami enakih smotrov.

Da olajšamo sodrugom na deželi delo, smo pripravljani prirediti shode v ta namen, če se zvezi sporoči želja. Na delo, sodrugi! Kdor ima mladino, ima bodočnost!

„Splošna mladinska zveza za Kranjsko“ s sedežem v Ljubljani je že dobila svoja pravila, ki jih je deželna vlada odobrila in bo prihodnji mesec občni zbor. Na to že sedaj opozarjamo sodruge in jih pozivljamo, naj nabirajo člane za mladinsko zvezo povsod. Zaupniki, ki so dobili potrebna navodila, naj se nemudoma lotijo dela.

Pobratimstvo avstrijskega in italijanskega proletarijata. Teško butaro nam nalaga militarizem, da se šibe ljudstvu ramena pod ogromnimi bremenimi. Na stotine milijonov za nove barke, silne vsote za armado hočejo ugrabiti ljudstvu. In ker militarizem in marinizem vse požre, nedostaja državi denarja za šole, za bolnice, za potrebne gospodarske ustanove! Obrambi proti Italiji je namenjeno oboroževanje, nam kriče blazni patrijotje, se dere klerikalna stranka — kdo na slovenskem si želi vojne z Italijo? In istočasno krade italijanski militarizem italijanskemu ljudstvu ogromne milijone — za obrambo pred Avstrijo. V resnici ne potrebujemo nobene obrambe pred Italijo in Italija nobene obrambe pred nami. Ne z orožjem v roki, s prijateljsko roko pojdemo k svojim sodrugom onkraj planin; pobratiti se hočemo z njimi, združiti za skupen boj proti zatiralcem in izkoriščevalcem vseh narodov! 9. aprila se bodo v Rimu zbrali zastopniki socialno-demokratske stranke in prostih strokovnih organizacij iz Italije in Avstrije, da protestirajo proti oboroževanju in vojni hujskariji in da utrdijo mirovno zavezo delavskega razreda. Istočasno se bodo vrsili po vseh mestih in industrijskih krajih to in onkraj Alp shodi, na katerih bo manifestiralo ljudstvo *proti militarizmu in marinizmu, za mednarodni mir, za pobratimstvo avstrijskega in italijanskega delavstva.*

Socialno zavarovanje. — Parlament se ukvarja z dovoljevanjem proračuna, novih »pumpov« in vojaških rekrutov. Tudi za veteranski zakon ima časa v izobilju. Ker kopni navdušenje za vojaščino in ker tudi prodiranje socialno-demokratskega mišljenja ne pospešuje militarističnega duha, hoče vlada poživiti vojaška čutila med ljudstvom s tem, da obesi »fetrjarnjem« bridko sabljico okoli pasu. Ali vlada in meščanske

stranke ne vedo, da moré avstrijsko ljudstvo resnejše skrbi kot je veteranska sablja, ali so pozabile, da je izvedba socialnega zavarovanja, ki bi vsaj nekoliko ublažilo delavsko gorje in ki je življenskega pomena zlasti tudi za železničarje, *najvažnejša naloga parlamenta*. Delo v pododseku je domalega končalo, načrt je zrel za razpravo v zbornici. Zavlačevanje vlade in meščanskih strank pa spravlja socialno reformo v *najresnejšo nevarnost*; če zbornica ne odobri načrta pred potekom zakonodajne dobe ali pred razpustom, je bil ves trud odseka zaman in ogromno delo se mora izvršiti znova. Socialno-demokratski poslanci so opozorili vlado in meščanske poslance na to nalogo, ampak malikovalcem drednavtov rojé vse druge misli po glavi. Delavstvo bo z vso pozornostjo opazovalo delovanje parlamenta in zasledovalo usódo socialno-zavarovalnega načrta. Če bodo vlada in meščanske stranke še kaj časa uganjale pasivno rezistenco proti tej socialni reformi, jim bo delavstvo po *vseh avstrijskih cestah mogočno zagrmelo* na ušesa: *delavsko zavarovanje!*

Lepi volilni vspehi. Pretekle dni so se vršile dopolnilne volitve za drž. zbor v dveh nemških okrajih na Češkem: v *Warnsdorfu* in v *Hartmanicah*. V obeh okrajih je došlo do ožjih volitev, nobenega mandata si nismo osvojili, ampak z vspehom smo lehkó več kot zadovoljni. V okrajih, ki sta doslej veljala za nepremagljivi trdnjavi nemškega agrarno pobarvanega liberalizma, so mogočno narasli glasovi razrednih zavednih socialnih demokratov. Bojevali smo se sami proti združeni meščanski vojski proti breznačelni reakcionarni masi nemških liberalcev in klerikalcev, ki jih je zvezalo slepo sovraštvo do socialističnega delavstva. Vzlic blaznemu naporu nasprotnikov, ki se niso sramovali še tako podlega sredstva, da uropajo delavstvu volilno svobodo, vzlic brezvestnemu terorizmu in gospodarskemu pritisku podjetnikov smo od zadnjih splošnih volitev leta 1907 v obeh okrajih na novo pridobili zavednih pristašev. Volilni uspeh, ki je sad dolgega, vztrajnega in občudovanja vzbujajočega dela, dokazuje, da napredujemo povsod, da se socialistična misel kot plamen širi v srcih zatiranega delavstva, in kaže, kako bedasta je pobožna legenda, ki jo tudi naši klerikalci radi premlevajo, legenda, da socialna demokracija napreduje. Takega »nazadovanja« se od srca veselimo!

Podjetniška nesramnost. Št. Hipolitsko državno-železniško ravnateljstvo je izdalo odlok, da so v tamošnjih državno-železniških delavnicah delavci ob sobotah popoldne prosti. Ta pametna odredba je pri izkoriščevalcih povzročila veliko ogorčenje. Je že navada teh pijavk, da vsako socialnopolitično delo blatijo, a tokrat pa presega njih nesramnost že vse meje. Napravili so na železniško ministrstvo vlogo, v kateri kvasijo o oškodovanju industrije vsled ugodnosti, ki je dana delavcem državno-železniških delavnic. Vsled tega so zasebni podjetniki posredno prisiljeni nekoliko omejiti skrajno izkoriščanje svojih sužnjev. Po njih mnenju se ne more ravnodušno gledati, da država enostransko postopa in tem potom sili industrialce podeliti svojim delavcem iste ugodnosti kakor državno podjetje, katero to lahko stori, ker se stroške naloži splošnosti. Industrija je vsled tega primorana zahtevati, **da se državna podjetja pred preureditvijo obstoječih delovnih pogodb sporazumno z dotično delodajalsko organizacijo in da ž njo skupno rešujejo delavske zahteve in sploh vsa vprašanja socialnopolitičnega značaja.**

To bi nam še manjkalo, da bi država vsikdar morala vprašati podjetnike, če sme ugoditi svojim delavcem ali ne. Če hoče vlada boj z vsem delavstvom, naj le izpolnjuje želje »industrialnih krogov«. Delavstvo bo že znalo zavrniti take prenapetneže v njih meje.

Ali je Jaurès res marinar à la Šušteršič? Klerikalni »Slovenec« ima slabo vest: oprati mora zamorca, opravičiti dvornega lakaja Šušteršiča, ki je bil v delegacijah prvi za to, da se vržejo ogromni milijoni težko pridob-

ljenega ljudskega denarja v jadransko morje. V tej zadregi »Slovenec« laže kot pes teče. Pred dobrim tednom se je znebil gorostasne: da je vodja francoskih socialistov sodrug Jaurès (izg. Žorè) zahteval za francosko mornarico dražje kanone, nego jih je predlagalo mornariško ministerstvo samo. Vse to je seveda podla, prosto izmišljena laž. V resnici je stvar taka, da so francoski socialisti prav tako nastopili proti oboroževanju, kakor socialisti vseh drugih dežel. Sodrug Jaurès je predlagal, *da se kredit za mornariške topove*, ki ga je vlada zahtevala, *odgodi*; ampak ker je tudi v francoskem parlamentu vse polno Šušteršičev in vse polno nizkotnih štreberjev, ki zlorablajo ljudsko zaupanje, je Jaurèsov predlog propadel. Tedaj pa je Jaurès pokazal, da je ogromni izdatek tudi z militarističnega stališča vržen v vodo, zakaj *vojaški tehnik pravijo*, da so topovi s kalibrom 30 cm, ki jih je predlagala vlada, slabši od topov s kalibrom 34 cm; zgoditi se utegne, da so danes predlagani topovi jutri že neporabni, zrelji za staro železo. Če parlament sprejme vladno predlogo, nasuje dvojen dobiček v žepo železarskih baronov. — Ostudne lopovščine, ki jo je »Slovenec« zagrešil, še do danes ni popravil. Zato pa, kedar imaš opravila s klerikalnimi časopisi ali pa z rokovnjači, glej, da te ne opeharijo in ogoljufajo!

Zahvala. Ker mi je nemogoče vsacemu posameznemu zahvaliti se za prijateljstvo in ljubezen katero mi je izkazalo osebje ljubljanske postaje južne železnice, se zahvaljujem tem potom vsem najpriskrbejše.

V prvi vrsti se zahvaljujem za poklonjeni mi dragoceni dar. Zahvaljujem se posebno gospodom prirediteljem častne veselice povodom mojega izstopa iz aktivne službe po 41-letnem delovanju, gospodu govorniku Etbin Kristanu in v obče vsem kateri so povzročili s svojo navzočnostjo in požrtovalnostjo, da mi ostanje nepozabne krasne ure zame toliko častnega večera.

Izrekam še enkrat vsem mojo najiskrenejšo zahvalo.

Oskar Szillich

višji revident južne železnice

Klerikalni panama na Koroškem. Pred celovško poroto se je vršila razprava zaradi vrtoglavih goljufij, ki sta jih zagrešila zloglasna farja Pavel Kayser in Gabrijel Weiss. Poštenjak Weiss, vodja koroških klerikalcev in deželni poslanec je ubežal. Skriva se v kakem klostru in njegovi pobožni zaščitniki se najbrž tolažijo, da bó ljubi bog poplačal žrtvam goljufa, ob kar jih je neprekosljivi slepar pripravil. Roka pravice tega zloglasnega ptiča ne bo dobila v svojo pest. Gabrijela Weisa ni — glavnega goljufa ni na zatožni klopi, zategadelj se ni razpravljalo o nezaslišanih hudodelskih sleparijah, ki jih je ta klavrní junak uganjal v »Centralni blagajni koroških poljedelskih zadrug«. Kayser je bil obtožen zaradi *dveh goljufij*, presegajočih *šeststo tisoč kron*; z njim vred je bil obtožen njegov kompanjon Nikolaj Palese zaradi malomarne krیده. Kayser je bil kaplan v Feldkirchenu na Koroškem. Svoje špekulacije je začel z ustanovitvijo sirotišnice, za katero je nabiral prispevke, ki so kar deževali. Ker mu je preostajalo denarja je kupoval posestva, ki so mu vrgla sijajne dobičke, tembolj ker so vse delo opravljale sirote in redovne sestre. Nabralo se mu je toliko denarja, da se je z dobrodelnosti, ki pa je bila prejkotne od prvega začetka spekulativna, vrgel na čiste špekulacije. Vstopil je v lesno tvrdko *Paleseja* in založil — proti petodstotnemu obrestovanju in mesečni plači 400 kron — v podjetje 60.000, ki jih je dobil od Weissa, in leta iz »Centralne blagajne.« Tvrdka je kupila posestva, rudnik, hotel, pivarno in parno žago. Med tem je še naprej *shubil ljudi za sirotišnico* in porabljal bogate darove za *podjetje*. Oskrba in vzgoja sirot se je *poslabšala*. Vsled *nezadostne hrane, slabih stanovanj je posegla vmes zdravstvena obtast*. Koncem 1909 so postali sleparji še drznejši.

Ustanovili so v *Londonu* akcijsko podjetje pod firmo »Palese and Kayser Limited« za katero so nameravali izdati akcij in obligacij v znesku 13 milijonov. Far Kayser naj bi bil postal dobro plačan ravnatelj podjetja. Hkrati si je Kayser izmislil še drug švindeli: izdal je deleže pridobitnih podjetij za vzdrževanje sirotišnice sv. Antona« in je izvil dobredelnim ljudem nad 100.000 kron. *Nad poltretji milijon*, torej skoro vse premoženje koroške »Centralne blagajne,« ki je bil denar koroških kmetov, kateri so ga zaupali farju Weissu, je ta lump izročil svojemu kumpanu Kayserju in na *tisoče koroških kmetov žaluje za izgubljenimi prihranki*. Ko je Weiss iznova zahteval denar, mu je dal Weiss, ker je bila blagajna prazna, *vložno knjižico* za 350.000 kron. Datiral jo je s 1. marcem 1909, pripisal obresti in dostavil vinkulacijsko klavzulo, da je svota do konca leta 1910 nedvigljiva. Namen te goljufije — vloge ni bilo v resnici nobene — je bil ta, dobiti posojilo na to vinkulirano knjižico. Osleparil je Kayser »Banco Popolare« v Koneljanu; *pobožni direktor Weiss* je banki še izrecno *zagotovil*, da je knjižica prava, nakar je banka Kayserju izplačala 350.000 *lir*. Ker se je ta goljufja tako sijajno obnesla, sta na enak način opeharila curiškega trgovca *Spörryja* za 300.000 kron. Kayser je bil obtožen samo zaradi teh dveh goljufij. Kayser, ki je s svojimi manipulacijami oškodoval ljudi za okroglo pet milijonov kron, ni hotel priznati svoje krivde, ampak razprava je pojasnila njegove goljufije, na kar je sodišče *obsodilo milijonskega sleparja na dve leti težke ječe*, Paleseja pa na šest tednov strogega zavora.

Združen naskok žolih organizacij na našo organizacijo. V nedeljo, dne 12. marca t. l. so naskočile žolte organizacije na treh različnih krajih našo organizacijo; na Pragerskem nemški, na Grobelnem slovenski nacionalci, dočim v Poljčanah gospoda Klein in König za novo ustanovljeno državno zvezo železničarjev.

Na Pragerskem je krošnjaril Gesinnungslump Linhart, na Grobelnem pa g. Okerjanc z lepo rodno grudo, katere se naj spominjajo po Linhartovem receptu Pragerski Nemci, po Kejžar-Skerjančevem pa Slovenci. Domovina je vse, želodec, umazani del človeškega trupla pa nič.

Egoistični delavci naj se ne spominjajo pridobitev svoje organizacije, marveč naj pogumno vstopijo v vrste narodnih kramarjev, češ ker so postajenačelniki in uradniki sami Nemci, ki odjedajo kruh slovenskim uradnikom in tudi prognim mojstrom.

To je vzrok, da smo se ločili od skupne železničarske organizacije. 1400 vrlih mož nas je že, pa če boste tudi vi pristopili, nas bobe še več. Ko bomo dovolj močni, prepodimo vse neslovenske uradnike in prognie mojstre iz našega ozemlja. Potem pa pridejo zlati časi za delavstvo, ko se bo v slovenski ljubezni objemal slovenski postajenačelnik s slovenskim skladiščnim delavcem, progní mojster pa s prognim delavcem.

A ne le to. Tudi ravnateljstvo bo trepetalo pred našo močjo, ker čeravno je nas malo, imamo vendar naše brate Čebe, Poljake in če treba, tudi ruskega carja. Ti vsi so naši zavezniki.

Linhart je da privedel iz Maribora in Ptujja prave, njemu podobne nemešane Germane, s katerimi je ustanovil novo krajevno skupino. Koliko se jih je vpisalo v to skupino, nam ni znano, pač pa vemo, da je zraven tudi možiček znane gospe, ki si v personalnih hišah izposojeje sol, mast, sladkor itd., da nasiti lačnega germanskega kričača. Dasi-ravno je pristav južne železnice, potroši toliko denarja za razne germanske priredbe, da mu ne preostaja niti za hrano za ubogo ženico. Morda je bogati Obergerman Ormig poslal gospodu pristavu kako podporo.

Pa tudi veliki »nemeč« Zorec in njega vredni pajdaš Stern sta čutila potrebo, da se napijeta piva, ki je ta dan brezplačno teklo po žejnih germanskih grih. Seveda je pri tem tudi g. postajenačelnik moral pokazati svoje germansko sree. Ravno ta se nam v sree smili, da je zašel v tako družbo, ko je vendar bil v svoji prejšnji postaji vpoštevanja vreden mož.

Druge nesreče sicer ta dan ni bilo, kakor da se je nekaj pijanih še pozno v noč valjalo po cestnih jarkih.

V Poljčane sta priromala dva nova železničarska odrešenika, ki sta pa takoj odkurila hitrih krač, ko sta opazila, da je bilo zbranih kakih 15 železničar, v okrog sodruga Kopača. Prihod teh odrešenikov je pričakoval edino le nek progní delavec, kateremu sta obljubila za vsakega člana 20 vinarjev mesečno. Toda kako sta strmela, ko jima je ta s slovensko odkri.osrénostjo povedal, da ne zna ne čitati in ne pisati; kje za boga naj bi se bil naučil še nemški. Ko sta mu še povedala, da sprejemata tudi anarhiste v svoje društvo, se je tako prestrašil, da je zbežal in se vedno oziral; kedaj se za njim razpoči bomba. Gospod König pa je stopil

h Kopaču in podal sledečo izjavo: »Shoda ne bo in ne smatrate to naše postopanje za plašljivost. Vi ste prepošteni, da bi mogli proti Vam nastopati.« Seveda je dobil tozadevni primeren odgovor. Ko sta ta dva junaka odšla, je sodr. Pičinin, ki je bil slučajno navzoč, sklical shod po § 2., na katerem sta poročala sklicatelj in pa sodr. Kopač.

Izstopivši na postaji Grobelno sta opazila g. predsednika konfuzne Z. J. Z., ki je nestrno pričakoval g. revidenta Kejžarja iz Maribora, ki je ravno s svojimi 12 apostoli izstopil iz brzovlaka. Opazila sta tudi g. nadsprevednika Rebola.

Gosp. Kejžar je tvoril shod ob navzočnosti 25 oseb, med njimi vseslovenski Grobelski poštar, in podeli besedo predsedniku »zveze«, g. Škerjancu, ki je klobasal, kakor smo že prej omenili.

Nato se je priglasi k besedi sodr. Kopač, ki je razložil pravi namen Z. J. Z. in tudi prave vzroke nje ustanovitve. V polurnem govoru, ki je med navzočimi uradniki izzval odpor in med navzočim delavstvom splošno priznanje, je govornik končal, da pride tudi sodr. Pičinin do besede.

Sodr. Pičinin je gospodom uradnikom zabrusil precej mastne resnice v obraz in razlagal, da je pravi vzrok tega iskanja zaveznikov med delavci zadnji poraz žoltih organizacij povodom lanskega pasivnega odpora na južni železnici. Gospoda je uvidela, da sama ne more ničesar doseči in se obrača sedaj na delavstvo, da bi ji šlo po kostanj v ogenj. Ta gospoda ni nikdar čutila z delavstvom, ampak izkoriščala in zatirala je lastne rojake, ki so zaposleni pri železnici.

Nato je povzel besedo zopet g. Škerjanc, ki je kvasil o močni slovenski zvezi železničarjev, ki bode skrbela za to, da ne bo slovenski delavec samo progn delavec.

Gosp. Kejžar, ki se je vedno hvalil, da bo pobil vse stvarne argumente rdečih govornikov, je klobasal vse drugo, kakor pa kar bi se moglo smatrati za protargumente.

Nato vstane en delavec, ki se mu je že na obrazu poznalo, da je povžil že precejšnjo mero alkohola, češ: »Kaj govorite proti zvezi, jaz lahko dokazem, da je zveza jako dobra, ker sem komaj en mesec pri njej, pa sem že dobil 57 kron podpore. Pristopil sem samo iz tega namena tej organizaciji in šele potem, ko so mi ti gospodje obljubili, da bom precej dobil podporo.« (Glazen smeh.)

En drugi delavec pa je dejal: »Udim se, da g. Škerjanc vedno povdarja, da je Kopač njegov prijatelj, ki ga je danes z besedami tako pobil. Za tem bo tičal bržkone kak švindal.«

Nek ekspedijent iz Pragerskega se je napenjal kakor žaba, pa ni znal izpregovoriti v zvezi niti 10 besed.

Ker sta se morala sodruga Kopač in Pičinin ob 6. uri zvečer odpeljati na shod, ki se je vršil ob 7. uri zvečer na Pragerskem, sta odšla na postajo in z njima tudi vsi železničarji, izvemši zastopnike zveze in na progji pobrane uradnike.

Vsled ponesrečenega odpora žoltih organizacij v Trstu se je zveza skrčila tako, da danes nikdo več ne vprašuje po njej. Zato pa krošnjari po progji, kjer pa menda tudi ne bo imela sreče.

Narodnjaki se v svojem časopisju sicer hvalijo, da se je v Grobelnem vpisalo 42 zborovalcev v Z. J. Z., toda kako so jo pogruntali bomo takoj videli. Navzočih je bilo 16 uradnikov in poduradnikov s Kejžarjem in Škerjancem vred, 11 drugih železničarjev, od teh 7 socialdemokratov in vrhutega pet kmečkih fantov. Najbrž so vsteli tudi krčmarja in njegovo ženo ter Kopača in Pičinina da so jih 42 skupaj spravili, ker Škerjanc je najbrž že prej bil član Z. J. Z.

Na Pragerskem so nemški nacionalci skupaj zbobnali 75 oseb, med njimi 14 železničarjev. Ekspedijent Gross je poročal o potrebi nemške organizacije, ter pri tem seveda vplil, da Slovenci zatirajo Nemce. Približno je ubral iste strune, kakor g. Škerjanc v Grobelnem.

Nato vstane veliki german Linhart in poroča, da bodo Nemci, tudi z gmotnimi sredstvi podpirali železničarje, ki se bodo dali vjeti v nemško organizacijo. — Vpilo in hajlalo se je pri vsaki drugi besedi. Med drugim je bžaloval, da nista prišla sodruga Dušek in Kopač na ta shod. (Linhart naj bode vesel, da ni bilo Kopača na shodu, ker sicer bi bil slišal precej gorkih z ozirom na njegovo nekdanje delovanje v socialnodemokratični stranki.)

Za tem pa je prišel »Freibier« na vrsto, katerega so točili pozno v noč. Tako je končal ustanovni shod nemškonalionalne organizacije, ki pa bo takoj splavala po vodi, kakor hitro zmanjka »Freibiere«.

Železniška nezgoda v Bohinjski Beli. Dne 14. marca zvečer, ko je odhajal vlak št. 74 iz Bohinjske Bele, je tamošnji postajevodja opazil, da je vlak pretrgan. Dal je znamenje »Stoj«, katero je opazil vodja prvega stroja ter takoj obstal. Vodja zadnjega stroja, ki ni videl znamenja, je tiščal odtrgani del vlaka naprej ter ga vrnil v prvi del. Razbitih je bilo 12 vóz. Ker je to bilo ravno na izvoznem menjalu je bila vlakom za nekaj časa zaprta pot. Potniki so morali prestopati iz enega vlaka v drugega.

Justični škandal. Dunajsko sodišče je obsodilo delavca Franca Hoholka na šest tednov težke ječe zaradi *izsilstva*. Zato ker je kot zaupnik zvesto po svojem najboljšem prepričanju čuval interese delavstva zato

mora delavec Franc Hoholka v ječo! V njegovi delavnici so bili vsi delavci organizirani. Pa vstopi v službo mlad delavec, ki ne pripada organizaciji. Zaupnik ga pozove, da vstopi v organizacijo in ga opozori, da bi vsi delavci ustavili delo, ker ne marajo delati s človekom, ki lomi organizacijo. Ker je odklonil zahtevo delavske solidarnosti, so ostali delavci izvajali posledice, vsled česar je bil odpuščen. Ta subjekt, ki je že s tem, da ni pristopil organizaciji, sijajno dokazal svojo moralno izprijenost gre in ovadi zaupnika, na kar meščanski sodnik obsodi Franca Hoholko. Ta obsodba ni le udarec zdravemu razumu, temveč tudi očitna klobafa kazenskemu zakonu. Po kazenskem zakonu je kaznjiva le tista grožnja, ki uporablja *nedovoljena* sredstva. Da pa so delavci *opravičeni* odkloniti sodelovanje s človekom, ki žali delavsko vzajemnost in ki razdira delavsko organizacijo, o tem ni nobenega dvoma. Razredna justica, ki spušča najpodlejšje izsiljevalce skozi rahle mreže kazenskega paragrafa, pošilja poštenega zaupnika v ječo, vihti meč pravice nad tistim, kateri brani delavsko pravdo.

Ceha zadnjega delegacijskega zasedanja. Finančni minister je predložil državnemu zboru račun zadnjih patriotskih ekscesov v Budimpešti. Njegov recept je kratek in preprost: *novo posojilo in nove davke*. Militaristično pijanost delegatov, med njimi tudi slov. klerikalcev, bo moralo avstrijsko ljudstvo drago poplačati: zasedaj bo treba 76 milijonov novega posojila in izdatno večjega davka na zganje, pivo, vino, vžigalice, na dedščino in dohodek. Komur ni všeč, naj se ob prihodnjih volitvah zahvali meščanskim sleparjem, ki delajo z ljudskim denarjem kot svinja z mehcom.

Državna konferenca postajnih in skladišnih delavcev vseh avstrijskih železnic.

Ker pri zaključku zadnje številke našega lista še nismo imeli popolnega poročila o tej konferenci, dodajemo danes, kar nam v zadnji številki ni bilo mogoče priobčiti.

Konferenca je nadalje soglasno sklenila sledečo

RESOLUCIJO.

„Prva državna konferenca postajnih in skladišnih delavcev vseh avstrijskih železnic se odločno izraža proti navadam kakor so n. pr. v Lvovskem skladišču, ker tam zaposleni delavci niso uvrščeni med skladišne in postajne delavce temveč med progne delavce z mnogo nižjo mezdo, kakor je predpisana za postajne in skladišne delavce. Ti delavci že leta in leta opravljajo postajno in skladiščno službo, ne dobivajo pa za to kategorijo določene mezde. Državna konferenca odločno zahteva, da se vsakega delavca, ki opravlja postajno ali pa skladiščno službo, uvrsti v to kategorijo in da dobiva za to kategorijo določeno mezdo.“

K četrti točki dnevnega reda: *Organizacija in taktika* je sodr. *Somitsch* obrazložil potrebe pravega zastopstva uslužbencev in razširjenja zaupniškega sistema ter organizacijske razmere postajnega in skladišnega delavstva.

Sodr. državni poslanec *Tomschik* je k tej točki izvajal sledeče:

Že večkrat se je očitalo organizaciji, da je sicer pridobila zboljšanja za nastavljenost osebje, da pa za delavske kategorije ni nič storila. Stvar pa je povsem drugačna. Ko je bil svoječasn v državnem zboru stavljen predlog glede 20 milijonov kron za zboljšanje dohodkov vsega državnoželezniškega osebja, se je od teh 20 milijonov zahtevalo 6 milijonov kron za delavce. Ta znesek bi bil zadostoval pri določbi primernih temeljnih plač in plačilnih napredovanj. Meščanska parlamentarna večina pa je potom odklonitve našega predloga od tega zneska odtrgala tri milijone kron. Iz tega je izvajati nezadostno ureditev temeljnih plač in plačilnega napredovanja. Ker so pri zadnjih zboljšanjih poduradniki res največ doseglji, mora sedaj organizacija z vso močjo delovati na to, da doseže izvedbo zahtev delavcev in slug. V proračunskem odseku se bo ponovno zahtevalo 3 milijone kron v svrhu zboljšanja delavskih dohodkov. Deputacijam se v železniškem ministertvu vedno zatruje, da ni denarja za izpolnitev uslužbenskih zahtev. Državna uprava železničarjem sploh odreka vsa sredstva kakor sploh nima denarja za socialnopolitične svrhe, niti za bolnišnice, klinike itd. Temu dejstvu nasproti je nezgodna draginja, tako da se položaj vedno bolj posužuje. Če pa draginja požre vsa zboljšanja, se bo moral boj železničarjev obrniti tudi proti draginji in njenim povzročiteljem. V boju proti draginji bode z železničarji simpatiziralo mestno prebivalstvo in vse delavsko ljud-

stvo. *Sedanje razmere so nevdržljive in mora se jih odstraniti.* (Živahno odobravanje).

Nato je konferenca soglasno sprejela sledeče resolucije:

RESOLUCIJA.

Dne 5. in 6. marca 1911 na Dunaju zborujoča državna konferenca postajnih in skladišnih delavcev, na kateri so zbrani zastopniki tega osebja iz vseh delov države, soglasno izjavlja, da je združitev vseh postajnih in skladišnih delavcev v *splošnem pravovarstvenem in strokovnem društvu za Avstrijo* edino pripravno sredstvo, potom katerega je v doglednem času mogoče doseči uresničenje stavljenih zahtev. Vsakemu postajnemu in skladišnemu delavcu se torej v njegovem lastnem interesu priporoča s pristopom v Splošno pravovarstveno in strokovno društvo sodelovati za zboljšanje gmotnih razmer in ne malomarno ostati izven organizacije ter s tem tovarišem otežkočiti boj za obstanek.

Nada se smatra konferenca uvedbo, oziroma razširjenje zaupniškega sistema pri postajnih in skladišnih delavcih kot nujno potrebo, da se pripravi in izvede potrebne akcije in da se tudi v odlečnih postajah poglobi umevanje eksistenčnih vprašanj postajnih in skladišnih delavcev ter potrebe organizacije.

Nadalje sledeča

RESOLUCIJA.

Dne 5. in 6. marca 1911 zborujoča državna konferenca postajnih in skladišnih delavcev najodločnejše protestira proti dosedanemu postopanju z delavskimi odbori in njih predlogi ter izjavlja, da smatra to postopanje kot *preziranje delavcev*. Konferenca zahteva, da se z delavskimi odbori postopa kakor jim gre kot zastopstvom delavcev in da se njih predloge ne odklanja na kratko: »Spada v centralni delavski odbor«, temveč, da se o njih razpravlja. K vsakemu predlogu naj podajo zastopniki železnice potrebna pojasnila.

Postajni in skladišni delavci protestirajo nadalje proti vsakemu *poslabšanju sedanjega socialnega zavarovanja* in zahtevajo izvedbo dotičnih predlogov.

Vdeleženci konference se nadalje odločno izražajo proti vsakemu *prikrajšanju koalicijske pravice* in pozivljajo vse postajne in skladišne delavce, naj bodo pripravljani za slučaj ko bi se skušalo kratiti sedanje pravice, da porabijo vsa zakonito pripustva sredstva v odločno obrambo že itak majhnih pravic.

Ker je s tem bil dnevni red izčrpan, je predsednik zaključil konferenco, katere delo bo gotovo blagodejno vplivalo. Konferenca je postajnemu in skladišnemu delavstvu pot in sredstva za sodelovanje v boju avstrijskih železničarjev v svrhu zboljšanja njih položaja.

Konferenca vratarjev južne železnice.

Centrala naše organizacije je sklicala dne 18. februarja t. l. v Maribor konferenco južnoželezniških vratarjev s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo članov personalne komisije in zavzemanje stališča glede zahtev vratarjev.
2. Slučajnosti.

Povod sklicanja te konference je bilo preziranje najnujnejših upravičenih želj in zahtev te kategorije od strani južnoželezniške uprave in to vkljub raznim tozadevnim akcijam. Vrhutega je bilo v zadnjem času slišati, da namerava južna železnica poslabšati razmere vratarjev s tem, da jim odvzame garderobo.

Konferenca se je vršila v Broševi gostilni v Mariboru. Navzočih je bilo 24 delegatov iz 17 krajevnih skupin, nadalje član personalne komisije sodr. *Osmetz* iz Bolcana, sodrugi *Weigl* in Adolf Müller iz centrale, *Kopač* iz Trsta in *Topf* iz mariborskega delavskega tajništva. V predsedstvo so bili izvoljeni sodrugi *Mraker* (Celje) in *Mössner* (Beljak) zapisnikarjem pa *Zorzi* (Bolcan).

Sodr. *Osmetz* je obširno poročal o delovanju personalne komisije glede zahtev vratarjev. Omenjal je številne akcije, ki sta jih dosedaj napravili personalna komisija in organizacija. Tekom 16 let se je doseglo celo vrsto zboljšanj, ki so pa vsled nezgodne draginje skoraj brez pomena. Vrhutega pa južna železnica ravno v zadnjem času ni izpolnila upravičenih zahtev vratarjev, katere so ti stavili na državni konferenci l. 1909. Vzrok temu je pa ta, da tudi državno-železniška uprava še ni ugodila zahtevam vratarjev. Nato je poročevalec obširno omenjal na državni konferenci sklenjene zahteve, katerih glavne so sledeče: Imenovanje vratarjev poduradnikom in uvrstitev v poduradniški obris po dovršenem dveletnem službovanju v plačilni stopnji 1100 kron. Vračunanje poldrogokratne službene dobe. Odprava 24/24-urnega službenega turnusa. Pri permanentni nočni službi uvedbo 12/24-urnega, v ostalih postajah

pa 16/24-urnega službenega turnusa. K drugim opravilom naj se vratarjev ne priteguje. Po delitvi nočne doklade in ureditev raznih drugih vprašanj, kakor dopustov, prejemanja službene obleke, stanovanjščin, pisalnega pavšala itd. Govornik je posebno poudarjal odklonljivo vedenje železniškega ministra napram deputaciji vratarjev, ter omenil, da je to slučaj tudi pri zahtevah drugih kategorij. Osojbu se vedno odgovarja, da za njegove zahteve ni denarja, četudi smo prepričani, da se v druge svrhe po nepotrebnem potroši milijone. Pri tem ima južna železnica seveda prav lahko stališče in kadar se od nje kaj zahteva, se vedno izgovarja, da isto še tudi pri državni železnici ni uvedeno in da torej nima vzroka svojemu osojbu več dati nego državna železnica. V sled tega smo v težkem položaju, in ne preostaja nam drugega nego, da se trdno oklenemo organizacije in da to razširimo med našimi tovariši, ker le na ta način nam bo mogoče izdatno podpirati naše tovariše pri državni železnici, kar bo gotovo tudi nam v korist.

Pri vsem tem pa imamo južni železničarji še posebno zadevo in sicer ureditev garderobnega vprašanja. S tem vprašanjem v zvezi je tudi način postopanja nekaterih predstojnikov napram vratarjem. V tem smo si vsi edini, da so take razmere nadalje nevdržljive. Tukaj je treba z odločnim nastopom napraviti red in to nalogo ima današnja konferenca.

Po poročilu sodruga Osmetza se je otvorila debata, ki je bila jako živalua. Nekateri delegatje so centrali pripisovali krivdo, da še niso izpolnjene vse zahteve vratarjev, ker je to kategorijo baje prehalo zastopala. To pa da so posneli iz zasebnih pogovorov sodr. Weigla, ker je izjavil, da južna železnica z ozirom na svoje finančno stanje ne more ugoditi o zahtevama.

Sodr. Weigl je energično protestiral proti temu očitaniu in zahteval dokazov. Odgovor dotičnega delegata pa je pojasnil zadevo. Sodr. Weigl je na shodih in tudi v osebnem občevanju z vratarji opetovano razložil stališče južnoželezniške uprave, ki je na razne intervencije in akcije centrale vedno izjavljala, da z ozirom na svoj finančni položaj ne more ugoditi zahtevam. To mnenje južnoželezniške uprave se je pojmovalo kot zasebno mnenje sodr. Weigla in vsled tega so nastala osumljenja centrale. Sodr. Weigl je nadalje na podlagi dokazov zavrnil neutemeljeno trditev, da je centrala premalo zastopala zahteve vratarjev. Kriva je južnoželezniška uprava, ki vedno izjavlja, da ne stori ničesar, kar ne stori državno-železniška uprava. Pri celi vrsti nedostatnosti pa so sokrivi tudi vratarji sami, ker vsled pomanjkljivega zanimanja za organizacijo marsikaj mirno prenašajo, med tem ko se primerno branijo uslužbenci, ki ro trdno organizirani. Dela centrali ni manjkalo, pač pa organizacije med vratarji.

Glede ureditve garderobe se je razvila živahna debata, katere se je vdeležila večina delegatov.

Po večurnem temeljitem posvetovanju je bil soglasno sprejet sledeči predlog:

„Poniževalno postopanje, kateremu so že dalje časa izpostavljeni vratarji radi vodstva garderobe, jih sili, da zahtevajo nje odpravo.“

Mesto garderobe je vratarjem podeliti stalen pavšal, ki naj znaša najmanj 40 kron mesečno. V postajah, kjer je bil do sedanjih zaslužek vratarjev iz garderobe višji, je primerno zvišati omenjeni pavšalni znesek.“

Glede ostalih zahtev vratarjev je bil soglasno sprejet sledeči predlog:

„Konferenca vstraja pri zahtevah, stavljenih in sklenjenih na državni konferenci, ter prosi centralno vodstvo organizacije naj z vsemi razpoložljivimi sredstvi skrbi, da se v najkrajšem času izvedejo nujne zahteve. Zbrani delegatje se obvežejo z vso močjo delovati za razširjenje organizacije med vratarji in s tem skupni organizaciji nuditi potrebno zaslombo v dosegu realiziranja stavljenih zahtev.“

Nadalje se je sklenilo poslati generalnemu ravnatelju južne železnice tričlansko deputacijo, ki naj posreduje glede garderobnega vprašanja in primerno zastopa sklep konference. V deputacijo so izvoljeni sodrugi: Osmetz (Bolcan), Marn (Celje) in Wascheneg-

ger (Dunaj). Centrala bo izvedla za deputacijo potrebna pripravljala dela.

Ko se je rešilo še razne pritožbe, je predsednik zaključil konferenco.

ZAPISNIK

seje osrednjega delavskega odbora za okrožje c. kr. državnih železnic.

(Seja se je vršila dne 28. novembra 1910 v prostorih c. kr. železniškega ministrstva).

Skupina kurilniških in delavniških delavcev.

NAVZOČI: Predsednik c. kr. sekcijski sretnik doktor Herman Boess.

POROČEVALCI: za četrti oddelek: c. kr. ministerjalni podtajnik dr. Josip Winter; za 21. oddelek: višji nadzornik Otokar Korn; za 21a oddelek: višji inženir Viktor Wenzel.

DELEGATJE: Leopold Dumpfort, strugar, delavnic Knittelfeld; Josip Mauritz, ključavničar, delavnica Pizen; Karol Priesner, kovač, delavnica Linc; Karol Tantsin, pleskar, delavnica Floridsdorf; Ivan Szalaszny, klepar, delavnica Stanislav; Fran Rzehak, kotlar, delavnica Simmering; Alojzij Beck, ključavničar, delavnica Jedlesee; Ivan Waldhauser, premogar, kurilnica Dunaj I.

ZAPISNIKAR: dr. Karol pl. Riebler.

Ob določenem času otvori predsednik sejo, konstatira, da so prišli delegati polnoštevilno in imenuje dr. Rieblerja, zapisnikarjem, delegata Tantsina pa overovateljem zapisnika.

Pred prehodom v dnevni red pojasnjuje predsednik določbe, ki so bile merodajne za sestavo dnevnega reda in objavljene v odloku c. kr. železniškega ministrstva dne 19. aprila 1909, št. 8321 v katerem so objavljena nova pravila za osrednji delavski odbor. (Uradni list c. kr. železniškega ministrstva XXII iz leta 1909). Po teh pravilih ni dovoljeno vlagati iniciativne predloge za osrednji delavski odbor, kar naj delegati vpoštevajo; razlaga v kratkih besedah načela, ki so bila pri sestavi dnevnega reda merodajna in omenja, da naj se vsled tega opuste vse one zadeve, ki streme po preuredbi pravil bolniške blagajne in provizijskega sklada, ker to ne spada v delokrog osrednjega delavskega odbora.

Nato se preide v razpravo 1. in 2. točke dnevnega reda in sicer:

1. Vsprejemni pogoji in stabilizacija,
2. Določba slugnih mest.

Član Priesner kritikuje postopanje posameznih ravnateljstev posebno pa postopanje linškega ravnateljstva pri stabilizaciji delavcev in navaja več konkretnih slučajev, ter zastopa stališče, da ni umestno če uprava državne železnice pri vsprejemu delavcev glede častnega predživljenja stavlja strožje zahteve kakor druga podjetja, ker vendar celo kazenski zakon določa, da po gotovem času preminejo posledice prestane kazni.

Delegatje Tantsin, Beck in Rzehak se pridružujejo izvajanjem predgovornika in žele pred vsem, da ne sme biti politične kazni nikdar vzrok, da bi se vsled njih delalo delavcu težkoče pri nastavljenju.

K temu predmetu pripomni predsednik, da so vzroki, ki izločujejo od nastavljenja, določeni v § 7. službenega reda in tam tudi naštet. Po teh določbah so od nastavljenja izključeni le tisti delavci, ki so bili kaznovani radi zločina ali pa iz osebne dobičkaželjnosti in pa tisti, ki so se pregrešili s kakim dejanjem, ki je v nasprotju z nravnostjo: vpoštevati je pa tudi, da morajo posamezna ravnateljstva že zaradi tega vstrajati pri predpisanih vsprejemnih predpogojih, ker je naval delavstva, ki želi vstopa v službo, izvanreden.

Posebno pa še povdarja predsednik, da se gre najbrž za slučaje, ki se dogajajo pri železniškem ravnateljstvu in bi torej spadali v področje delavskega odbora linškega ravnateljstva.

Član Priesner izraža svoje mnenje, da naj bi uprava take delavce, ki so morali zapustiti službo vsled vojaških dolžnosti, pri njih povratku zopet vsprejela na isto službeno mesto, ki so je imeli že prej in vsaj z isto plačo, ki se jim je plačevala pred njih odhodom; nadalje naj se vsem onim delavcem, ki so poklicani na orožne vaje, izplača za ves čas tozadevne odsotnosti popolna plača, če se zavežejo, da se po končani orožni vaji zopet povrnejo v službo.

Delegati Tantsin, Beck in Dumpfort se strinjajo z izvajanjem predgovornika ter posebno povdarjajo nezadostnost državne podpore, ki je namenjena družinam rezervistov.

Glede stabilizacije izvaja član Priesner, da stabilizacija kurilniških in delavniških delavcev nikakor ne zadostuje in da je pomnožitev števila službenih mest neobhodno potrebna, in

sicer tako, da bo lahko vsak delavec po dobi dveh let stabiliziran. Pritožuje se, da je stabilizacija posebno v signalnih delavnicah v teku zadnjih štirih let zelo zaostala in zahteva, da se takoj stabilizira vse one delavce, ki so že deset let zaposleni.

Član Tantsin povdarja da vlada med delavstvom največje ogorčenje vsled nezadostne stabilizacije in posebno vsled načina po katerem se postopa pri stabilizaciji. Našteje celo vrsto nasvetov, kako bi se dalo odpraviti nekatere težkoče pri stabilizaciji in zahteva posebno, da se pri stabilizaciji poviša dnina in se v dohodke ne vsteva tudi službeno obleko; na vsak način naj bi pa bila začetna plača 1000 kron.

Delegat Rzehak zatrjuje, da si železniška uprava sama škoduje, ker vstraja na zastarelem akordnem sistemu in se v okrepilo te trditve sklicuje na izreke priznanih strokovnjakov, ki trdijo, da bi se pri opustitvi akordnega sistema veliko prihranilo in da je racionalno efektivno akordno delo v popravilnih delavnicah sploh nemogoče.

Član Tantsin je tudi za odpravo akordnega dela in zastopa stališče, da tudi sedanji običaj pri prevzemanju materiala ni na mestu, ker na primer ni mogoče obrabljeno orodje takoj nadomestiti, ker v to svrhu ni potrebne blagajne na razpolago. On je zato, da se delavci računov XV in XVI združijo; končno se pridružuje splošni želji po stabilizaciji vseh delavcev kurilniške in delavniške službe in posebno povdarja potrebo stabilizacije za kurjače, ki so tri leta v vojni službi.

Predsednik pojasnjuje temelje, ki merodajni so pri stabilizaciji in povdarja razne ugodnosti in prednosti, katerih postanejo delavci deležni če so stabilizirani in to naj bi vpoštevati kot nadomestilo nižjega zaslužba, ki se pojavlja v posameznih slučajih. Glede pomnožitve slugnih mest pojasnjuje predsednik, da se je za časa določilne dobe leta 1909 na novo ustanovilo nad 1600 mest za strokovnike; nadalje se je zato določilo preko 200 mest za strokovne pomočnike, da se privede do stabilizacije tudi one delavniške pomožne delavce, ki so že dalje časa v službi.

Poročevalec dr. Winter pojasnjuje glede stabilizacije delavcev v signalnih delavnicah, da ureditev signalnih delavnic, izvzemši one v Lincu, še ni končana.

Član Priesner prosi, da se kakor hitro mogoče stabilizira, delavce linške signalne delavnice, ne da bi se čakalo končno ureditev ostalih signalnih delavnic.

Tozadevne debate so se vdeležili tudi delegati Beck, Rzehak in Tantsin, nakar se je stavljen predloge združilo v sledeče:

K 1. točki: Delavcem kurilniške in delavniške službe se pri stabilizaciji ne sme delati težkoče če je

1. pri zločinih poteklo od kazenske dobe 10 let,
2. pri pogreških pa 5 let.

Posebno ne smejo ovirati stabilizacije kazni zaradi političnih deliktov.

K 2. točki: Delavci kurilniške in delavniške službe naj se po eno - do dveletni službi stabilizirajo z začetno plačo 1000 kron in naj se pri stabilizaciji natančno ozira na letne dohodke iz dninske dobe.

Tisti delavci, ki morajo vsled vojaških dolžnosti zapustiti železniško službo, naj se po povratku nastavijo zopet na prejšnja službena mesta z najmanj isto dnino, ki so jo imeli pred svojim odhodom.

Nadalje naj dobivajo vsi tisti delavci, ki morajo na orožne vaje, za časa njih tozadevne odsotnosti popolno dnino če se zavežejo, da se po končani orožni vaji zopet povrnejo na svoje službeno mesto.

Mesta slug naj se primerno pomnoži in pripušča naj se delavce kurilniške in delavniške službe, ki so nad deset let v službi, k službenim izpitom.

V signalnim delavnicah naj se izvede stabilizacija kakor hitro mogoče.

Določbe glede dobave materiala naj se spreminene.

3. Dovoljevanje dopustov.

K 3. točki dnevnega reda glede odmornih dopustov se oglasi k besedi član Tantsin in zastopa stališče, da se dninarjem, ki delajo pod istimi pogoji kakor stabilni delavci, dovoli tudi enak dopust, katerega so ravno tako potrebni. Da se dovolitev odmornih dopustov delavniškim delavcem, ki morajo večkrat delati pod vplivom velike vročine in okuženega zraka, smatra najnujnejšim zadevam, ki naj bi jo uprava čim preje rešila že z ozirom na to, ker se to željo vpoštevati že nekatere zasebne železnice, ki take dopuste popolnoma plačajo.

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko „Elsa fluid“. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstorica za poskušnjo K 5—, 2 tucata K 8-60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici štev. 275 (Hrvatsko).

Član Priesner spominja, da je bila že leta 1908 dovoljena svota 1.000.000 kron za odmorne dopuste in vpraša zakaj se stvar zavlačuje.

Temu nasproti izjavlja predsednik, da je bila dotična svota v prvi vrsti namenjena za dopuste definitivno nastavljenega osebja in je mnenja, da tiči jedro vprašanja delavskih dopustov v tem, da se delavcem izplačuje tekoča dnina tudi za dopust in to je ravno najtežje, ker dosedanje izkušnje uče, da take uvedbe neugodno vplivajo na finančne razmere podjetja.

Vzlic temu pa železniško ministristvo zadevo proučava in jo bo ugodno rešilo.

Delegat Rzehak zagotavlja, da dovolitev odmornih dopustov ne bo na finančni položaj uprave neugodno uplivala, ker bodo gotovo delavci sami zato skrbeli, da potom uspešnejšega dela pokrijejo višje izdatke.

Član Dumpfort pojasnjuje težko službo kotlarjev v delavnici Knittelfeld in pravi, da je nujno potrebno, da se dovoli vsaj tej kategoriji delavstva odmorne dopuste; ravno tako naj se čas, ki ga posamezniki rabijo za razna pota n. pr. k sodišču, k policiji, k naboru i t. d. všteva v delavni čas.

Poročevalec višji inženir Wencel odgovarja na vprašanja člana Dumpforta glede posebno neugodnih razmer kotlarjev v delavnici Knittelfeld in pravi, da se sedanje vsled preureditve delavnice provizorično neugodne razmere ne sme izrabljati za splošno merilo.

Član Tantsin trdi, da trditve o višjih izdatkih vsled substitucij ne odgovarja resnici, ker bi delavci delo na dopustu ne nahajajočega tovariša medsebojno porazdelili.

Nato se zjedinijo delegati na sledeči skupni predlog:

Delavcem kurilniške in delavniške službe naj se dovoli odmorni dopust v smislu § 59 službenega reda, ki določa tudi dopuste za sluge.

Čas, v katerem delavec prekine delo vsled tega ker je uradno kamor koli povabljen, se ne sme odšteti od skupne delavne dobe.

4. Določitev delavnega časa.

(dalje prihodnjič).

RAZNE STVARI.

Skromni dohodki vatikanskega jetnika. Ker postajajo tudi naši klerikalci vedno predrznejši in natvezajo nerazsodnemu ljudstvu najgorostasnejše laži, zato menda ne bo škodovalo, če objavimo vatikansko bilanco dohodkov in izdatkov, ki jo objavlja belgijski list »La pensée« kateri tudi povdarja, da ima podatke iz popolnoma zanesljivih virov kar mu tudi radi verujemo. Bilanca nam jasno kaže kako skromno živi »revež sveti oče« in železničarji, ki bodo ta račun pregledali bodo gotovo, vpoštevajoč svoje razkošne razmere, segli nekoliko globe v žep ter pridejali običajnemu »Petrovemu vinarju« še enega.

Oglejmo si torej račun nekoliko bliže:

I. DOHODKI:

Dohodki iz italijanskih in zunanjih posestev	875.000 lir
akcije, obligacije in rente	6.000.000 „
darila	2.500.000 „
Petrov vinar	12.000.000 „

Skupaj 21,375.000 lir

II. IZDATKI:

Plače kardinalom	875.000 lir
Plače za vojake in sluge	3.970.000 „
Za knjižnico, muzej itd.	1.250.000 „
Za Petrovo cerkev.	780.000 „

Skupaj 6,875.000 lir

»Revežu« papežu ostane torej za njegovo skromno življenje na leto čistih 15.000.000 lir, kar seveda nikakor ne zadoštuje, če vpoštevamo dober želedec, ki ga ima cerkev. Treba bo torej, da slovensko delavstvo, ki itak živi v izobilju in kateremu že domači farji vlečejo kožo raz hrbta, napravi pravočasno potrebno remeduro.

Lista uredništva.

Anton Janša Podnart se zelo jezi nad dopisom iz Podnarta, priobčenega v 5. številki našega lista z dne 1. marca

t. l. in zahteva, da se mu naznani ime dopisnika in sicer tekom štirih dni, če ne, nam naščuje državnega pravdnika, da nam prebrska uredniški koš.

Gospod Janša! jako naiven ste, kar je razvidno iz Vašega pisma, če mislite, da bomo izdajali uredniške tajnosti. Če imate maslo na glavi, ne hodite na solnce.

Vršili so se sledeči shodi in zborovanja.

Pragersko. Dne 12. marca t. l. ob 7. uri zvečer se je na Pragerskem vršil javen železničarski shod z dnevnim redom: Žolte organizacije in naše društvo. Na ta shod smo povabili tudi nemške nacionale, ki pa niso imeli dovolj poguma, da bi se bili vdeležili tega shoda.

Sodr. Kopač je v enournem govoru raztolmačil pomen organizacije, ki stoji na razrednem stališču in primerjal škodo, ki jo delavstvu povzročajo žolte organizacije. Govornik je za svoja izvajanja žel splošno odobravanje.

Nato je povzel besedo soodr. Dušek iz Dunaja, ki je okrcal rovanje raznih proti skupni železničarski organizaciji, razlagal bodoče cilje in stremljenja naše organizacije, primerjal vladni odpor proti ponovnim zahtevam železničarjev. Vzroki tega odpora imajo svoj temelj v žoltih organizacijah, ki s svojim ravnanjem kažejo vladi, da so železničarji nesložni. Ako smo dosegli velike uspehe v letih 1905, 1907 in 1908, je bilo to mogoče le vsled tega, ker so železničarji stopali v boj le pod eno zastavo, dočim danes pobija ena organizacija drugo in dela železničarstvo za boj nesposobno. Če se hočete pripraviti za boj, je v prvi vrsti potrebno, da zedinite vašo vojsko, ki bode jamčila za uspeh. (Burno odobravanje.)

Ko je nato še soodr. Pičinin izpregovoril še par besed, je zaključil dobro obiskan shod.

***

Gorica III. Dne 17. marca t. l. se je vršil občni zbor tukajšnje krajevne skupine III.

V odbor so izvoljeni sledeči sodrugi: Friderik Steiner, predsednik; Karol Kremžar podpredsednik; H. Raab, Gabrielčič, Kafer, zapisnikarji; Herzig, blagajnik; Skalovnik, podblagajnik; Weidenthaler, Curhalek, kontrolorja.

***

Opčina. Dne 20. marca t. l. se je vršil občni zbor tukajšnje krajevne skupine. V odbor so izvoljeni sledeči sodrugi:

Josip Kuglweiss, predsednik; Fran Vizovišek, namestnik; Josip Ojsteršek, zapisnikar; Rudolf Koki, blagajnik; Ivan Holzer, podblagajnik; Anton Skalar, Mihael Huber, kontrolorja; Karol Strinjar, Fr. Pahor, Robert Romich, odborniki. Podblagajnik za progo Opčina-Sežana: Peter Husu, za progo Repentabor-Prvačina: Grbavec.

***

Raznanilo.

Dopise na skupino Št. Peter na Kr. splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva je pošiljati na naslov: Fran Čerček, premikalni nadzornik v Št. Petru na Kr.

Članom vplačevalnice Pulj na znanje!

Sodr. Gašper Galob, nadsprevodnik v Pulju je prevzel vodstvo tamošnje vplačevalnice. Člane prosimo, da se v vseh društvenih zadevah obračajo do njega in naznanjamo, da je le on poverjen za sprejemanje društvenih prispevkov.

Tajništvo.

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem žalil na javnem železničarskem shodu v Nabrežini dne 27. 9. 1910 gospoda Josipa Kopača, tajnika splošnega pravovarstvenega društva za Avstrijo v Trstu. Opozivljam izrečene žaljivke, ker ne odgovarjajo resnici in so bile izrečene le v hipni razburjenosti.

Izjavljam nadalje, da je parč mogoče, kar se mi je očitelo v članku, uvrščenem v št. 23, strokovnega glasila »Železničar« z dne 1. decembra 1909. Ne spominjam se sicer, da bi kaj takega res govoril, če se je pa to zgodilo, je pa pripisati moji razburjenosti.

V Trstu, dne 24. svečana 1911.

Ivan Škerjanc
progni mojster

Zahvala.

Za obilno vdeležbo pogreba mojega dragega soproga

Alojzija Cvikl-a

premikalnega nadzornika v Št. Petru na Kr.

kakor tudi za darila vencev in podpore se najtoplejše zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem gg. načelniku in kontrolorju, kakor tudi vsem uradnikom in uslužbencem.

Zalujoča vdova
Marija Cvikl.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **Železničar** in **Rdeči Prapor.**

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu e. kr. tob. tovarne in bolniške blagajne južne železnice.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.

Tiska Dragotin Priora v Kopru.